

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 44

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXIX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

1. Симоненко В. Земне тяжіння. Київ: Молодь, 1964. 114 с.
2. Симоненко В. На схрещених мечях: Вибрані твори / Передмова О. Гончара. 3-є вид. Київ: Пульсари, 2006. 384 с.
3. Симоненко В. Лебеді материнства. *Українська література*. // <https://osvita.ua/school/literature/s/64071/#:~:text=Можеш%20вибрати%20друзів%20і%20дружину,не%20можна%20рідну%20матір%20вибрати>

ОПОВІДАННЯ О. П. ДОВЖЕНКА «ВОЛЯ ДО ЖИТТЯ»

Березовська К.

Олександр Петрович Довженко – видатний кінодраматург та письменник, творча спадщина якого є ваговою частиною творення та становлення української національної культури ХХ століття. Провідною ознакою творів письменника є зображення багатограних внутрішніх почуттів та переживань особистості, якими мотивуються вчинки та дії героя.

Український кінодраматург у своїх працях утвердив думку про цінність особистості, людського життя та свободи. Значну частину літературної спадщини О. Довженка становлять твори, у яких зображено події Другої світової війни, яка є жахливим та водночас героїчним періодом історії українського народу. У більшості своїх працях митець звертався до історії власного народу, відображаючи головні події, які вплинули на хід та розвиток становлення української нації. Адже на думку письменника, виховання патріотизму без знання історії є безглуздя, а любити по-справжньому свій народ і рідну землю без знання історії – неможливо [1, с. 26].

Одним із творчих надбань О. Довженка є оповідання «Воля до життя». Це оповідання є прикладом боротьби та нескореності людини, прикладом любові до життя. У даному творі письменник відтворює трагічні події Другої світової війни, героїзм і незламність нашого народу. Автор висвітлює такі

ідеї як: нездоланність, мужність, хоробрість, стійкість, сила духу, нескореність людини, її моральна, духовна краса та сила волі до життя, яка є рушійною силою існування особистості.

Як відомо, у житті кожної людини настає такий період, коли здається, ніби весь світ проти неї. У такий період людина не має ні сил, ні прагнення дії, розвитку, рухатися далі, а лише є бажання опустити руки. У даній ситуації існує дві категорії людей: ті, хто не витримують та опускають руки, та ті, хто сприймають таку ситуації як виклик і розуміють необхідність проходження певного періоду їхнього життя.

Головний герой оповідання «Воля до життя» Іван Карналюк є прикладом другого типу людей. Він відважно дивився перешкоді в очі, долав труднощі, які виникали на його шляху для того, аби досягти своєї мети. А метою Карналюка було вижити, залишитися в живих та повернутися додому до рідних людей, які його чекали [2, с. 5]. Тобто, головний герой мав потужну мотивацію. У результаті, Іван Карналюк залишився живим та став сильнішим духом, завдяки власній силі волі до життя.

Головний герой твору є уособленням кращих якостей усього українського народу, підтвердженням цього є репліки, сцени в оповіданні. Наприклад, після проведення операції хірург Микола Дудка зауважив: «Він (Іван Карналюк) житиме більше за нас з вами! Він зробив для свого життя уже в багато разів більше, ніж ми оце тут робимо» [2, с. 9]. До того ж автор твору «Воля до життя» зображує сцену, як людей, які знаходилися в оточенні Карналюка, надихали його сила, стійкість, незламність, нездоланність, мужність перед обличчям смерті. Вони сприймають Івана як героя, який допоміг їм зрозуміти, що в житті немає нічого неможливого. На власному прикладі Іван Карналюк довів собі та іншим, що завдяки власній силі волі до життя він зміг мужньо вистояти у поєдинку зі смертю та стати переможцем у цьому двобої: «Коли Карналюка виносили з операційної на койку, йому аплодувала вся палата. Поранені з гордістю дивились на свого товариша і радісно дякували йому. Їм також передавалась його воля до життя» [2, с. 10].

Автор показує, яка сила волі притаманна головному герою оповідання, що він зумів своїм прикладом надихнути інших людей ніколи не опускати руки, не здаватися та рухатися далі навіть тоді, коли розумієш, що сил та енергії зовсім не залишилось. Однак, якщо ти сильна духом людина, ти мусиш зібрати усю волю, усі сили та діяти. Адже сила волі є рушійною силою людського існування.

В оповіданні «Воля до життя» простежується головна ідея, яка відображена в одній фразі лікаря Дудки: «Людина на війні – це воля. Є воля – є людина. Нема волі – нема людини! Скільки волі, стільки й людини» [2, с. 3]. Саме ці слова змушують читача замислитися над власною волею та поведінкою.

Відомий педагог Василь Олександрович Сухомлинський відмічав, що людська сила духу безмежна, що людина іноді буває на такому рубежі, коли в неї вже немає фізичних сил, але сили духовні породжують в ній нові фізичні сили, і вона продовжує жити борцем. [3, с. 167].

Наведені висловлювання змушують замислитися над багатьма речами, які відбуваються у житті людини, та змушують кожного переосмислити власні дії, вчинки та поведінку.

Видатний письменник, режисер Олександр Довженко у своїй творчості звертався до простих та водночас святих понять, осмислюючи їх. Завдяки своїй творчій майстерності автор оповідання «Воля до життя» зумів передати усю велич силу духу, силу волі до життя, незламність, непереборність, могутність української нації. Ідеї твору є актуальними для українського народу і в XXI столітті

Отже, тема війни існувала в житті людства в усі часи. Олександр Довженко майстерно показав, що немає поразки, поки сама людина не визнала себе переможеною та поки не опустила руки, а, навпаки, всупереч усім обставинам, продовжує боротися. Письменник довів, що основною рушійною силою існування людини в надзвичайних умовах є сила волі.

Адже маючи силу волі, людина продовжує жити, боротися та змагатися за власне життя.

-
1. Кудін В.О. Філософська поетика О. П. Довженка. *Трибуна лектора*. Львів, 1998. № 9. С. 19 - 27.
  2. Довженко О. П. Воля до життя. Незабутнє. Ніч перед боєм. Харків: Фоліо, 2015. С. 3 - 10.
  3. Сухомлинский В. А. Не только разумом, но и сердцем. Москва: Молодая гвардия, 1986. 205 с.

ТЕМА БАТЬКІВЩИНИ В ТВОРЧОСТІ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА

Берлінська А.

Євген Маланюк народився 1 лютого 1897 року в селищі Архангород Херсонської губернії (зараз це селище Новоархангельськ Кіровоградської області). Спочатку закінчив на відмінно Єлисаветградське земське реальне училище, потім вступив до Петербурзького політехнічного інституту, але Перша світова війна не дала змоги закінчити навчання. Євген Маланюк в січні 1916 року закінчив Київську військову школу та служив у чині прапорщика.

Турбуючись за долю України, Є. Маланюк брав активну участь у творенні Української народної республіки, але у 1920 році після поразки УНР, письменник опинився в Польщі в інтернованих таборах вояків УНР. Восени 1923 року він переїхав до Чехословаччини, де в Подєбрадах здійснив свою мрію та став інженером-гідротехніком [1]. У цьому ж місті, в 1925 році вийшла його збірка “Стилет і стилос”.

У поезії “Стилет і стилос” поет-емігрант оприлюднив свою стійку позицію митця-борця. Стилет – це гострий короткий ніж, а стилос – дерев’яна гостра паличка, якою видряпували тексти в давнину.

«Стилет чи стилос? — не збагнув. Двоєко

Вагаються трагічні терези.